

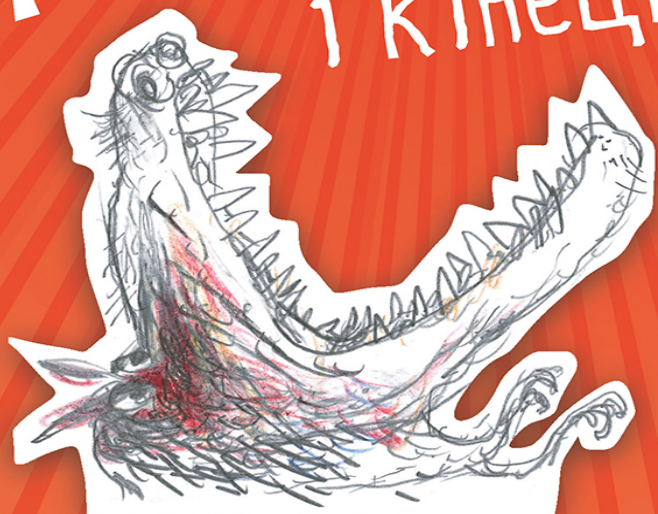
Доктор Проктор і кінець світу

Спокійно. Просто покладіть книжку й повільно вийдіть з книгарні. вам не зможе нашкодити те, чого ви не знаєте. Ви в курсі, що світ уже наближається до кінця? Що ми переживаємо жорстоке вторгнення прибульців? Досі не уявляєте, куди насправді зникають шкарпетки з пральних машин? Щось чули про смердючі тунелі каналізації, справжніх людей-жаб, не зовсім справжніх бабуїнів та інших тварин, яких ви не хочете зустріти? Якщо ні – і не беріться. Але якщо ви таки бажаєте дізнатися про кінець світу, семиногого перуанського павука-смоктуна, Булле, Лісу, доктора Проктора та їхні пригоди – що ж, мабуть, вам доведеться прочитати цю книжку. Можливо...

Ю НЕСБЕ

Доктор
Проктор
і кінець світу.
Можливо.

Доктор
ПРОКТОР
і кінець світу.
Можливо.

Jo Nesbø, DOKTOR PROKTOR OG VERDENS
UNDERGANG, KANSKJE.
Illustrated by Per Dybvig
Copyright © Jo Nesbø 2010
Illustrations copyright © Per Dybvig 2010
Published by agreement with Salomonsson Agency

This translation has been published with
the financial support of NORLA.
Переклад виданий за фінансової
підтримки організації NORLA.

Ю НЕСБЕ

Доктор
ПРОКТОР
і кінець світу.
Можливо.

Сітова війна й гикавка

Уночі в Осло падав сніг. Великі і, здавалося б, зовсім невинні сніжинки повільно спускалися з неба на землю, на дахи, вулиці й парки.

Метеоролог вам пояснив би, що сніжинки — це замерзлі краплі дощу, які падають з хмар. Але факт у тому, що *напевно* цього ніхто не знає. Наприклад, сніжинки могли падати з Місяця, який час від часу визирав крізь тріщини в хмарах, кидаючи чарівне світло на сонне місто. Снігові кристали падали на площу перед міською ратушею, зразу танули, водою стікали в найближчий стічний отвір і потрапляли до труб каналізаційної мережі, переплетених глибоко під Осло.

Ніхто *напевно* не знав і того, що відбувається там унизу, в каналізаційному світі. Але якби ти був такий сміливий і нерозважливий, що тієї грудневої ночі надумав спуститися туди, і потім внизу зупинився б і затамував подих, то почув би дещо незвичайне. Крапання води, булькання каналізаційного потоку, шурхотіння пацюків і квакання жаб. А якщо вже тобі геть не пощастило б — почув би, як з голосним сплеском роззявилася величезна паща завбільшки як рятувальне коло, і зразу стулилася, грюкнувши, мов великі двері. Після цього ти вже точно не чув би нічого, мій нещасний друже. Але якщо ти не такий і нещасний, то міг би почути й інші звуки, які точно тебе здивували б. Чуєш? Закрилася вафельниця. Засичало масло. Голоси щось побурмотіли. Відкрилася вафельниця.

І — тихе жування.

Але зрештою сніг припинився, жування стихло, жителі Осло прокинулися і пішли через темряву й сніг на роботу чи до школи. І аж коли пані Струбе почала розповідати своїм учням про Другу світову війну, бліде зимове сонце, що знову було заснуло, нарешті обережно піднялося над пагорбами.

Ліса сиділа за своєю партою і дивилася на дошку. Пані Струбе написала на дошці СІТОВА ВІЙНА. Пропустила літеру в слові «світова». І це дуже непокоїло Лісу, яка любила, щоб усі слова писали правильно. Так непокоїло, що вона ніяк не могла сконцентруватися на розповіді пані Струбе. А вчителька саме розказувала, як німці напали на Норвегію у 1940 році, і як норвежці боролися з ворогами й зрештою

перемогли й заспівали: «Ми перемогли, за нами звитяга, ми перемогли!»

— А що робили всі інші?

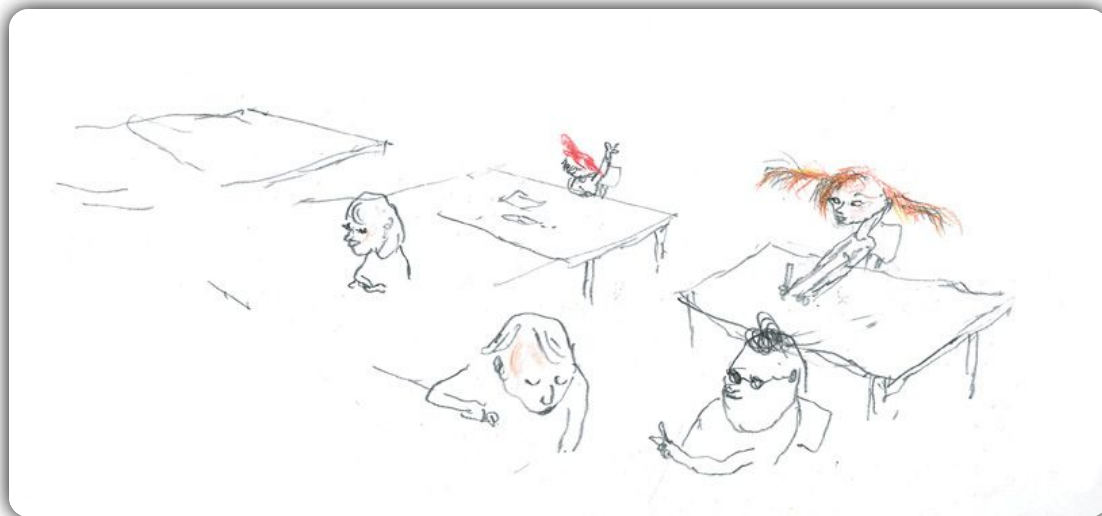
— Коли ми хочемо щось спитати, то піднімаємо руку, Булле, — строго зауважила пані Струбе.

— Упевнений, що ви піднімаєте. Але не думаю, що це допомагає отримати кращу відповідь. Мій метод, пані Струбе, полягає в тому, щоб схопити слово... — невеличкий рудий веснянкуватий хлопчик на ім'я Булле підніс руку й схопив невидиме яблуко. — Оп! Схопити слово, тримати його, керувати ним, дати йому крила й послати його до вас...

Пані Струбе схилила голову вбік і витріщилася на Булле поверх окулярів, які ще на сантиметр ковзнули вниз до кінчика її довгого носа. Ліса з жахом побачила, що пані Струбе підняла долоню для свого сумнозвісного удару по столу. Звук удару по столу пані Струбе справді жахливий. Подейкували, що від нього дорослі чоловіки починали плакати, а мами — кликали маму. З другого боку, якщо добре подумати, то вона про це дізналася від Булле, тож не можна з певністю сказати, що це правда.

— Що робили ті, хто не був героєм? — повторив Булле. — Скажіть, дорога вчителько, чю красу перевершує тільки мудрість. Дайте нам напитися з криниці ваших знань.

Пані Струбе опустила руку й зітхнула. Лісі навіть здалося, що вона помітила тінь усмішки на кутиках губ — а вчителька пані Струбе не часто усміхалася.

— Норвежці, які під час війни не були героями, — завагалася пані Струбе, — вони... вболівали.

— Вболівали? — перепитав Булле.

— Вболівали за героїв. І за короля, який утік до Лондона.

— Тобто, нічого не робили, — підсумував Булле.

— Не все так просто, — відмовила пані Струбе. — Не можуть усі бути героями.

— Чому ні? — спитав Булле.

— Чому ні — що? — спитала у відповідь пані Струбе.

— Чому не можуть усі бути героями? — Булле труснув рудим-рудезним чубом, який ледве визирав з-за парти.

Повисла така тиша, що Ліса навіть почула крики й гикання з сусіднього класу, де проводив урок малювання Грегор Гальваніус, відомий у школі як Пан Гикало, бо коли він хвилювався, на нього нападала гикавка.

— Трулсе! — відчайдушно репетував Грегор Гальваніус. — Гик! Трюме! Гик!

Почувся гидкий Трулсів смішок, потім так само гидкий сміх його брата-близнюка Трюма, далі почулися швидкі кроки й гучно розчухнулися двері.

— Не всі мають сили бути героями, — вела далі пані Струбе. — Більшість людей хоче тихо жити в своїй хаті скраю, робити свої справи й не втручатися у справи інших.

Але її вже ніхто не слухав — усі дивилися у вікно. По вкритому снігом шкільному майданчику бігли Трулс і Трюм Тране. Видовище було не найгарніше, бо Трулс і Трюм — хлопці надзвичайно товсті й бігали вони, мов ті ведмеді. Але і їхній переслідувач був не набагато елегантніший. Пан Гикало намагався наздогнати хуліганів, нахилившись уперед і з напівзігнутими ногами, ніби незграбний лось у домашніх капцях під променями вранішнього сонця. А зігнувся він, бо до його штанів ззаду приклеївся вчительський стілець з коліщатками.

Пані Струбе визирнула у вікно й зітхнула.

— Боюся, Булле, що ми здебільшого — просто звичайні люди, в яких немає і краплі героїзму.

— А що зі стільцем? — тихо спитав Булле.

— Здається, він пришитий до штанів, — мовила Ліса. — Ой-ой, він наближається до ковзанки...

Капці Грегора Гальваніуса на прізвисько Пан Гикало ковзнули по кризі. Бідолаха втратив рівновагу, ноги в нього підкосилися, і він упав на зад. Оскільки ж ззаду в нього був стілець на добре змащених коліщатках, а шкільний двір полого спускався до Гарматного струмка, Пан Гикало мимоволі став пасажиром незвичайного транспорту, що дедалі швидше летів схилом.

— Боже милий! — скрикнула пані Струбе, зрозумівши, що її колега на повній швидкості летить до краю світу. Або принаймні до краю шкільного подвір'я.

У раптовій тиші чулося тільки торохтіння коліщат по кризі, шурхотіння підшов капців, якими пасажир стільця намагався загальмувати, і відчайдушне гикання. А потім вчитель малювання і рукомета з розгону врізався у кучугуру. Купа снігу немовби

вибухнула, піднявши в повітря хмари дрібної пороші. Від стільця і Пана Гикала не лишилося і сліду!

— Людина в снігу! — загорлав Булле, підскочив і через парти кинувся до дверей. Усі інші, включно з пані Струбе, побігли за ним. І так швидко, що опинилися надворі раніше, ніж ви полічили б до трьох. Усі, крім Ліси. Вона підійшла до дошки, взяла крейду й дописала між «С» та «І» літеру «В». СВІТОВА. Тепер правильно. І теж вибігла надвір.

А там пані Струбе та інші вчителі вже витягли зі снігу Грегора Гальваніуса з пришитим до штанів стільцем.

— Грегоре, усе гаразд? — спитала пані Струбе.

— Гик! — відповів Гальваніус. — Я осліп!

— Ні, не осліп, — заспокоїла його пані Струбе й стерла рукою сніг з його окулярів. — Усе, порядок.

Гальваніус розгублено покліпав і прояснів, побачивши обличчя колеги.

— О, пані Струбе! Вітаю! Гик!

— Забагато метушні... — сказала Ліса до Булле, який першим прибіг на місце аварії і тепер стояв перед кучугурою, обсипаний снігом. Булле нічого не відповів, тільки мовчки вдивлявся у Гарматний струмок.

— Щось не так? — спитала Ліса.

— Я бачив щось там унизу, коли прибіг сюди. Щось у снігу.

— Що в снігу?

— Не знаю, — протягнув Булле. — Сніг розтанув і воно зникло. Ліса зітхнула.

— Найближчим часом треба щось вирішувати з твоєю бурхливою уявою, Булле. Може, доктор Проктор зуміє винайти якийсь приглушувач фантазії.

Булле поморгав, протер очі й схопив Лісу за руку.

— Ходімо.

— Булле! — обурилася Ліса.

— Ходімо! — прикрикнув Булле й застібнув куртку.

— Але урок ще не закінчився! — не втихала Ліса.

Утім, Булле не звертав на те ніякої уваги. Ліг на живіт і поїхав униз схилом, що спускався до самого струмка.

— Булле! — гукала Ліса, брѳохаючись у снігу слідом за ним. — До струмка спускатися заборонено!

Тим часом Булле вже знову стояв на ногах й урочисто показував на щось у снігу.

— Що там? — спитала Ліса, повільно наближаючись.

— Сліди! — відповів Булле. — Відбитки ніг.

Ліса глянула донизу й побачила в снігу глибокі сліди від ніг. З берега вони виходили на замерзлий струмок.

— Хтось перейшов на той бік струмка, — зазначила Ліса. — І що?

— Але подивися на ці сліди, — наполягав Булле. — Це ж не тварина залишила, правда ж?

Ліса спробувала згадати сліди всіх тварин, яких вивчали в школі. Звірячі лапи, пташині кігті, конячі копита. Ці сліди не були схожі ні на які. Повільно кивнула головою на знак згоди.

— І тим більше не схоже на черевики або чоботи, — додав Булле. — Дивно...

Ідучи за слідами, він вийшов на лід.

— Чекай! — гукнула Ліса. — Що як лід ще не...

Але Булле не слухав. Цілком безпечно перейшовши на протилежний берег, він обернувся і спитав:

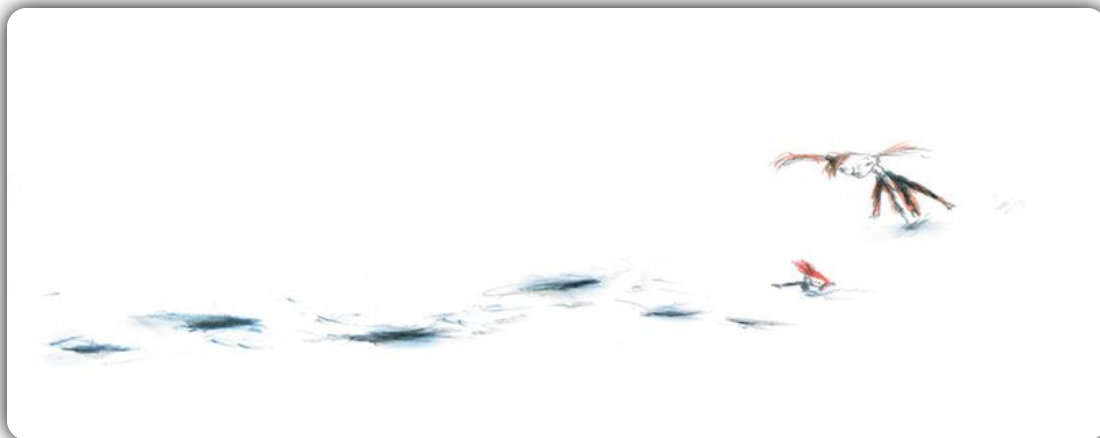
— Ідеш чи ні?

— Хай лід витримав тебе, але для мене може бути надто тонкий, — прошепотіла Ліса, боячись, що пані Струбе побачить їх зі шкільного подвір'я.

— Що? — крикнув Булле.

Ліса показала на лід. Булле постукав себе пальцем по лобі.

— Та скористайся ж ти своїм крихтним мозком! Глянь на ці сліди! Те, що перейшло через струмок, більше за тебе й мене разом узятих!

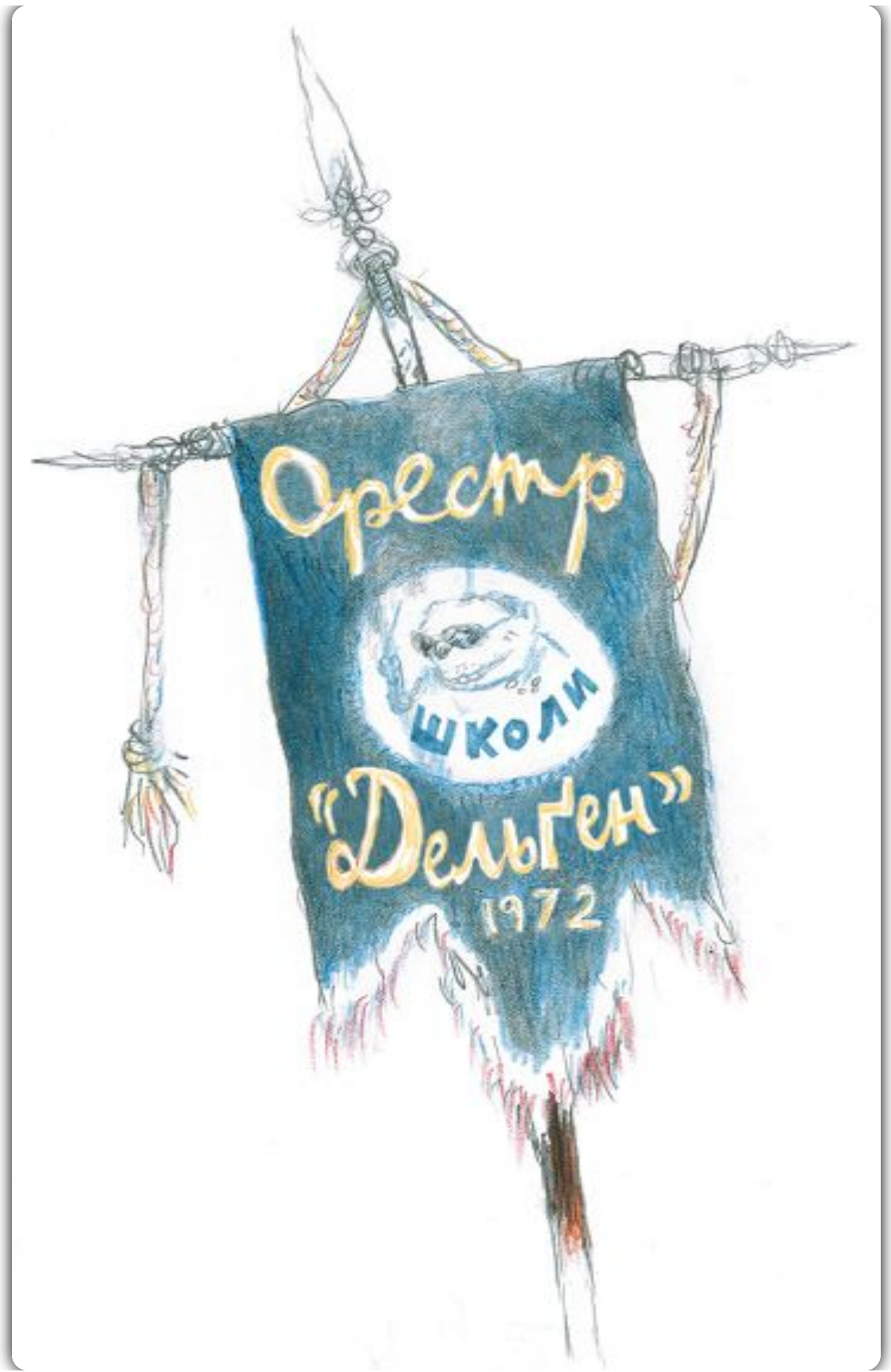

Ліса терпіти не могла, коли Булле поводився, ніби розумніший за неї. Спересердя вона аж ногами затупотіла. Уявила, що скаже коменданттато, чи ще гірше — комендантмама — якщо вона принесе зі школи записку від пані Струбе. Почути те, що вони скажуть, їй зовсім не хотілося. І все одно вона ступила на лід та пішла на той берег. Так і буває, якщо тобі не пощастило мати за найкращого друга когось на ім'я Булле.

Сліди широким півколом ішли через Горіховий ліс (насправді лише десяток чи два горіхових дерев), потім через Горіховий міст, нагору, перетинали шкільне подвір'я і піднімалися сходами до спортзали. Ліса й Булле відчинили двері та зайшли.

— Глянь, — Булле показав на вологі сліди на підлозі. Вони ставали все менш помітні. Ліса й Булле за слідами зайшли в коридор, проминули роздягальні й опинилися у порожній спортзалі перед кількома останніми відбитками, які вже майже зникли.

— Очевидно, підошви висохли, — підсумував Булле й понюхав повітря.

— А з цим що? — спитала Ліса, показуючи на вимпел шкільного духового оркестру, приставлений до стіни за матами й старим гімнастичним конем.

У спортзалі відбувалися репетиції духового оркестру, де Булле грав на трубі, а Ліса на кларнеті. На синьому вимпелі вишиті жовті літери: «Орестр школи “Дельген”».

Булле пішов до виходу, Ліса за ним. Бо хоч вона й була розумна й смілива дівчинка, яка не вірила в духів, чудовиськ і все таке («Ха! Хто в десять років у таке вірить!», — подумала вона), але сама тут залишатися зовсім не хотіла. Щось тут було не так, від чого в неї волосся на шиї піднялося, і стало здаватися, ніби все, що відбувається, — сон.

У цей час на подвір'ї біля розкиданої купи снігу директор вимагав, щоб учні сказали, хто пришив пана Ґальваніуса до стільця. Булле й Ліса стали на ганку біля дверей спортзали й дивилися на учнів, які перелякано поглядали то на директора, то на Трулса й Трюма — близнюки стояли, склавши руки на грудях і загрозово зиркаючи на інших дітей.

— Ніхто не наважиться видати Трулса й Трюма, — сказала Ліса.

— Здається, пані Струбе не помилилася, — кивнув Булле. — Більшість людей хоче тихо жити в своїй хаті скраю, робити свої справи й не втручатися у справи інших.

У цю мить пролунав дзвінок, і Ліса подумала, що день сьогодні дуже дивний.

Ще дивніше стало в середині наступного уроку, коли Ліса зрозуміла, що саме було не так у спортзалі. Ця думка впала їй на голову, як снігова грудка Трулса й Трюма. Вимпел шкільного оркестру! Вона багато разів бачила той шматок тканини з жовтими літерами: «Орестр

школи «Дельген»». Але цього ранку на вимпелі було написано: «Орестр школи «Дельген»». Бракувало літери «К»! Лісе відчула, як ноги похолоділи. Як це можливо?

Дзвінок сповістив про закінчення останнього уроку, і Ліса за руку потягла Булле до спортзали. Рудий повільно прочитав:

— «О-р-к-е-с-т-р-ш-к-о-л-и-д-е-л-ь-г-е-н».

— Але вранці літери «К» не було! — в запалі доводила Ліса. — Це правда!

Булле з'єднав кінчики пальців лівої і правої рук і повернувся до неї.

— Гм... Може, доктор Проктор придумає якийсь приглушувач твоєї фантазії, дорогенька.

— Я нічого не вигадую! — люто вигукнула Ліса.

Булле дружньо поплескав її по плечу.

— Я просто пожартував. Знаєш, у чому різниця між нами, Лісо?

— Не знаю. Ні, стривай. Знаю. У всьому!

— Різниця між нами в тому, що як твій друг я вірю кожному твоєму слову.

— Це тому, що, на відміну від тебе, я завжди кажу правду, — відмовила Ліса.

Булле уважно оглянув вимпел.

— Думаю, настав час просити допомоги наших друзів.

— Ми не маємо друзів, Булле. Якщо не брати до уваги нас, то друг у нас лише один.

— Як на мене — це вже ціла компанія друзів, — кинув Булле й почав насвистувати партію труби зі «Старого єгерського маршу». Ліса не втрималась і почала підсвистувати партію кларнета.

І так під «Старий єгерський марш» друзі вийшли зі школи, дійшли до Гарматної вулиці, проминули червоний Лісин будинок, жовтий дім Булле через дорогу й зупинилися в кінці шляху перед старою синьою хатиною, геть похиленою під важкою шапкою снігу. Тут жив їхній

єдиний друг. Ліса й Булле пробралися крізь сніг мимо голого
грушевого дерева й постукали в двері, бо дзвінок не працював.

— Докторе Проктор! — гукнув Булле. — Відчиніть!

Черевики-балансири й місячні хамелеони

АЛЕ ДВЕРЕЙ НІХТО НЕ ВІДЧИНІВ.

— Де він може бути? — пробурмотів Булле й зазирнув усередину крізь щілину для листів і газет.

— Там, — сказала Ліса.

— Де?

— Нагорі.

Булле повернувся і подивився туди, куди вказував Лісин палець. І там вгорі, на даху він побачив високого худого чоловіка в професоровому пальті й рожевих навушниках. Чоловік короткими кроками ішов гребенем даху, виставивши поперед себе руки.

— Докторе Проктор! — щосили крикнув Булле.

— Він тебе не чує, — сказала Ліса. — Надягнув «Подвійну глухоту».

«Подвійна глухота» або Навушники доктора Проктора «Подвійна глухота» — винахід професора, який мав захищати вуха під час використання іншого винаходу — «Газонавтського порошку доктора Проктора».

Ліса взяла жменю снігу, зліпила добрячу сніжку й кинула на дах. Він упав просто перед професором, той від несподіванки підскочив і замахав руками, ніби виконуючи дивний танець. Випадково зачепив навушники, й вони зсунулися, відкривши одне вухо й затуливши одне око.

— Що то ви робите? — гукнув Булле.

— Я... махаю руками, — відповів професор і замахав ще сильніше, — і вихиляюся.

Він голосно застогнав, усе сильніше хитаючись.

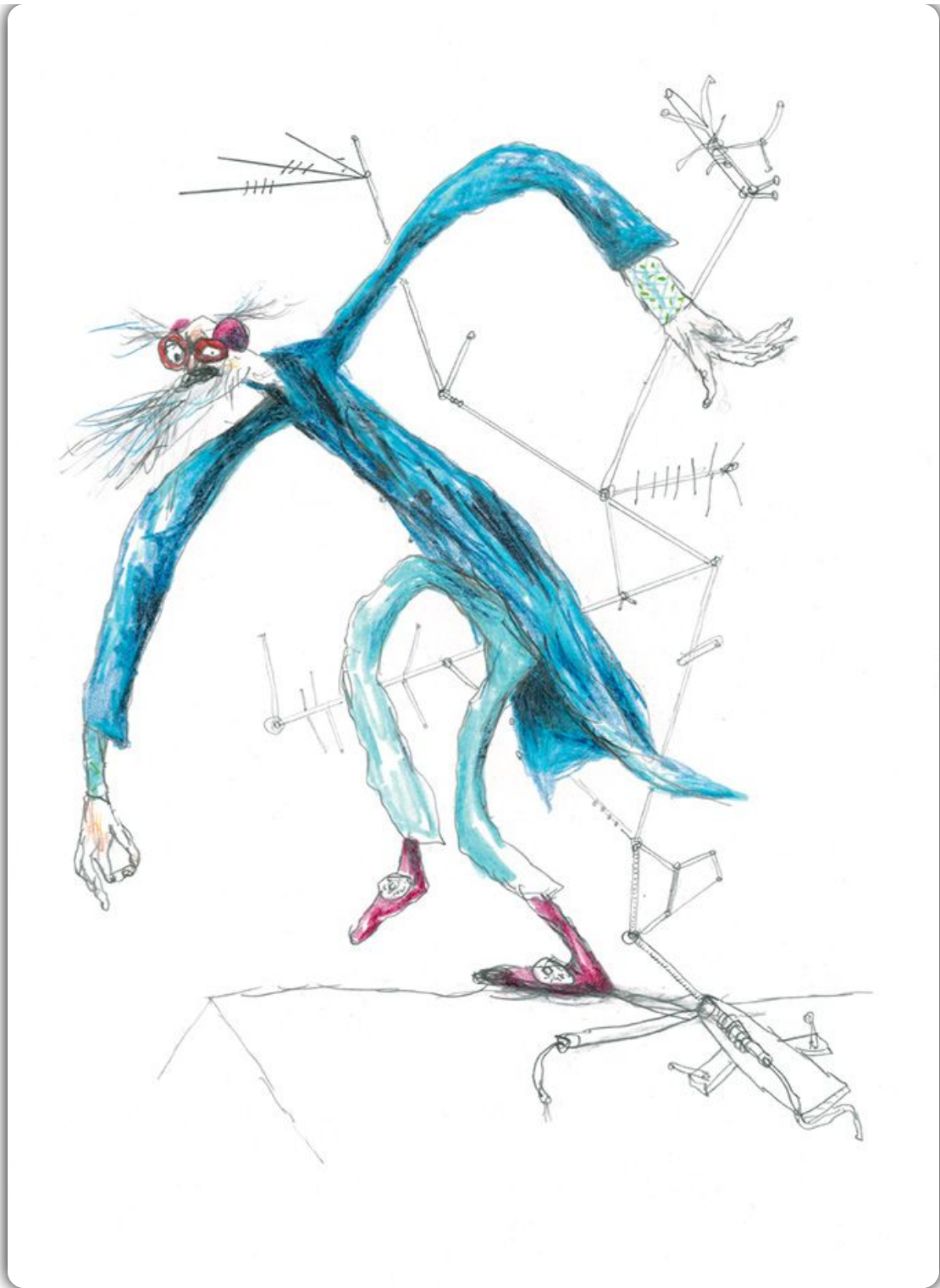
— А тепер... втрачаю рівновагу! — і зник.

Ліса й Булле налякано презирнулися і побігли за будинок.

— Агов! — гукнула Ліса.

— Агов! — гукнув Булле.

— Агов, — почулося з ями в снігу, а потім звідти висунулися дві руки. — Якщо ми вже закінчили аговкати, може, допоможете мені вибратися?

Ліса й Булле взяли його за руки і вже вдруге за цей день дорослого чоловіка було витягнуто з купи снігу. Хоча, якщо чесно, більшість знайомих доктора Проктора не назвали б його дорослим. Звичайно,

років йому чимало, але винаходи його дуже кумедні й, на жаль, непридатні для використання у дорослому житті. Саме з цієї причини від досі не став ні багатим, ні відомим. Зате почувався щасливим. Мав усе, чого хотів. Щодня робив те, що найбільше любив — винаходив свої чудернацькі винаходи. Перед хатиною мав сад з грушею. Мав хороших друзів. І був заручений з найдобрішою у світі та, наскільки професор міг бачити крізь закіптюжені скельця своїх мотоциклетних окулярів, найгарнішою в Осло жінкою — Жульет Маргарин. Поки що вона в Парижі, але скоро повернеться до Проктора.

— Навіщо ви надягли «Подвійну глухоту»? — спитала Ліса, допомагаючи професору підвестися.

— У мене змерзли вуха, а шапки я не знайшов. А що сталося?

Ліса розповіла, що сталося у школі.

— Ґреґор Ґальваніус... — мовив доктор Проктор, витрушуючи сніг з розпатланого волосся. — Ексцентрична особа.

— Ви знаєте Пана Гикала? — спитав Булле. — Трулс і Трюм намертво пришили його штани до стільця. Мистецтво і рукоділля — страшне поєднання. Але цікаво, як їм вдалося це зробити так, що він не помітив?

Доктор Проктор зітхнув:

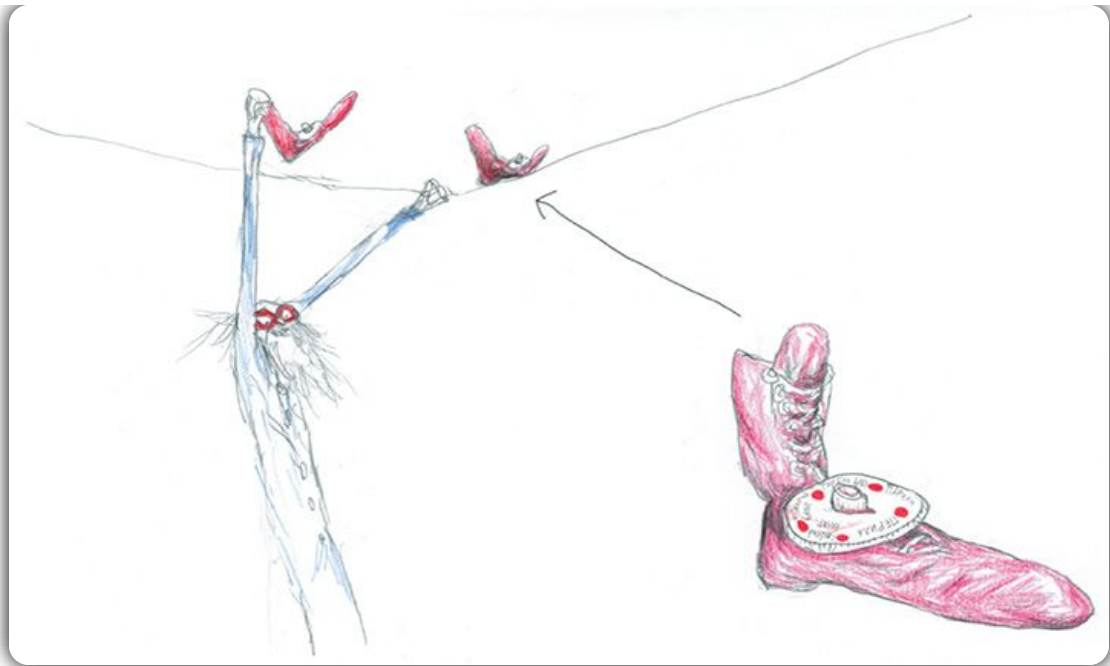
— Думаю, бідолаха Ґреґор заснув.

— Учителі не сплять на своїх уроках, — заперечила Ліса.

— Якщо їм треба впадати в сплячку, то сплять, — зауважив професор.

— А це що? — спитав Булле, показуючи на ноги доктора Проктора.

— А це, — професор глянув на свої червоно-помаранчеві черевики з синіми шнурівками, — мій найновіший винахід. Черевики-балансири доктора Проктора. Дивися... — підняв ногу й показав підошву. — Це пара старих боксерок, в які я вставив магніти, й тепер вони можуть балансувати на будь-чому. Треба тільки увімкнути отут.

Виявилося, що до черевиків припасовані круглі ручки, як на електроплиті. Ліса прочитала написи:

НАТЯГНУТИЙ КАНАТ

СЛАБКИЙ КАНАТ

ПАРКАН

ПЕРИЛА

ГРЕБІНЬ ДАХУ

— Круто! — вигукнув Булле. — Можна спробувати?

— Поки що ні, дорогий Булле. Треба їх ще трохи удосконалити, щоб вони стали... удосконалені.

— А чому ж тоді *ви* ходили в них по даху? — скривджено запитав Булле. Він найбільше любив випробовувати неудосконалені винаходи доктора Проктора.

— Я налагоджував антену, — професор показав рукою на дах, де чорнів силует великої антени на тлі блідого. — У мене чомусь геть ніякі програми не показують.

Ліса зітхнула:

— Професоре! Ви хіба не знаєте, що зараз телебачення цифрове? Ці старі антени більше не працюють!

Доктор Проктор підняв брову, подивився на Лісу, на дах і антену, на свій годинник.

— Що ж, час іде. У чому річ?

— Прошу? — перепитала Ліса.

— У чому річ? Що сталося?

— Я бачив щось у снігу. А коли сніг розтав, воно зникло, — сказав Булле.

— Так завжди стається, коли сніг розтає, — позіхнув професор. — Щось іще?

— На вимпелі в школі бракує літери «К», — сказала Ліса.

— Схоже, що кінець світу наближається, — констатував доктор Проктор і побрів через сніг до дверей будинку.

— А ви знаєте, що треба робити? — спитала Ліса.

— Звичайно, — відповів професор.

— І що ж?

— Те, що завжди роблю. Карамельний пудинг.

— Що ж... — протягнув доктор Проктор після того, як разом з Булле та Лісою майже прикінчив величезний пудинг. У професоровій кухні на тумбі біля плити стояла модель гелікоптера, якою господар збивав крем, тостер, на якому він сушив шкарпетки й рукавиці, та каструля для рибної юшки з діркою у дні — професор страшенно не любив рибної юшки.

— Значить, ви дещо бачили...

— Ага, — кивнув Булле й голосно відригнув. — Вибачте.

— Звичайно. Що ти бачив?

— Складно сказати. У повітрі літав сніг з кучугури, в яку влетів Грегор Гальваніус. Я бачив тільки силует. А потім сніг розтав і те, що під ним було, стало невидиме.

— Людина чи тварина?

— Я не знаю. Відбитки на снігу не схожі на сліди тварин, яких ми знаємо. І на босу людину не схожі, і на взуту в чоботи або черевики теж. Скидалося на те, що воно носило... — Булле заплющив очі й спробував сконцентруватися та придумати, що ж те створіння могло носити на ногах.

— Гм... — протягнув професор. — А на тому вимпелі було написано «орестр»? А коли ви повернулися, літера «К» знову була на місці?

Ліса кивнула.

Доктор Проктор почухав бороду.

— Шкарпетки! — вигукнув Булле.

Ліса й професор повернулися до нього.

— То були сліди шкарпеток! — пояснив Булле. — Знаєте, як ноги промочиш, прийдеш додому, роззуєшся і ходиш по хаті в самих мокрих шкарпетках.

— Шкарпеткокрад, — прошепотів тихо доктор Проктор. — Мовна помилка... Місячні ха... — тут він помітив, що гості дослухаються до кожного його слова, й змовк.

— Шкарпеткокрад? — хором запитали Булле та Ліса.

— Мовна помилка, — відповів Проктор. — Тобто... Я помилився, — і тицьнув пальцем у вікно: — Гляньте-но! Сніг падає!

Діти глянули у вікно — надворі справді пролетіло кілька дрібних сніжинок.

Ліса повернулася до професора й спитала:

— Що таке шкарпеткокр...

— А я оце працюю над новим винаходом, — перебив її Проктор, не давши закінчити запитання. — Хочу зробити гібрид різдвяної ялинки і звичайної. Щоб ялинка росла вже з прикрасами, ангелочками та свічками. І залишиться тільки зрубати й поставити у вітальні. Що ви про це думаєте?

Булле мотнув головою.

— Погана ідея. Половина різдвяної радості у тому, щоб прикрасити ялинку.

— Серйозно? — здивувався доктор Проктор.

— Атож, — кивнув Булле, збираючи залишки пудингу на тарілці. — А ви не могли б винайти щось таке, щоб наш шкільний оркестр почав добре звучати?

— Боюся, що це неможливо, — відповів професор. — А що скажете про кутю зі смаком карамельного пудингу?

— Оце добра думка! — вигукнув Булле й глянув на останній шматочок пудингу, що лежав на таці. — Якщо ніхто більше не хоче, то я міг би ще трішки...

— Професоре, — не вгамовувалася Ліса, — ви щось казали про шкарпеткокрада.

— Ніколи нічого подібного не чув, — відповів Проктор. — І ви теж.

Ліса глянула на Булле. Його щоки скидалися на щоки хом'яка, а таця була порожня.

— Ой, гляньте, котра година, — мовив старий винахідник і театрально позіхнув.

— Тобі не здається, що доктор Проктор сьогодні поводився дивно? — спитала Ліса надворі.

— Забудь, — махнув рукою Булле й задоволено відригнув.

— Та звичайно, — сказала Ліса й закотила очі.

Повернувшись додому, Ліса зробила домашнє завдання, порепетирувала нову мелодію на кларнеті, а там вже й мама з вітальні гукнула, що час лягати спати. На диво, Ліса й сама була не проти. Вона почистила зуби й спустилася до вітальні побажати батькам доброї ночі. Батьки дивилися телевизор. На екрані група чоловіків і жінок дуже голосно співала й хиталася у такт пісні, а їхні білі накидки гойдалися, мовби фіранки від легкого вітру. Ліса раптом зрозуміла, що дуже сумує за весною.

— Що дивитесь? — спитала.

— Що дивимося? — перепитав комендант-тато. — Це конкурс хорового співу «Хоробачення». Хор, який переможе, отримає приз — сто тисяч крон і п'ятдесят ере. І про нього знімуть телепередачу. І оплатять проживання у кемпінгу в Данії.

— І безоплатну стрижку протягом пів року в містах Моссі та Воссі, — додала мама. — Плюс...

— А хто співає? — перебила Ліса.

— Хор Гальвара Теноресена, — пробурчав тато.

— А хто такий Гальвар Теноресен? — спитала Ліса.

— Хто такий Гальвар Теноресен? — здивовано повторила мама. — Чесно кажучи, Лісо, тобі варто трохи слідкувати за статтями про знаменитостей. Гальвар Теноресен — співак-хіропрактор з Єнчепінга. Найсимпатичніший хоровий диригент на південь від Нурботна. Подивися, який він гарний! Дивно, що досі не одружений.

— Зовсім і не дивно, — гмикнув Лісин тато.

Ліса ще трохи подивилася, як співаки широко роззявляли роти, намагаючись при цьому усміхатися, та й пішла спати. Сіла на ліжко, вимкнула настінну лампу, увімкнула ліхтарик і спрямувала промінь на жовту хатину на іншому боці вулиці. Як і щовечора, у вікні через дорогу засвітилося і маленькі пальчики почали виставу в театрі тіней. Здається, сьогодні в програмі спектакль про чоловіка, який гикає, ковзає по кризі й у щось вривається. Йому на допомогу приходить жінка з довгим носом. Чоловік ніби намагається її поцілувати, жінка його відштовхує. Ліса так весело сміялася, що геть забула про те, що вона забула те, що забула.

Коли вистава закінчилася, Ліса незвичайно швидко поринула в звичайний сон. Тому й не бачила, що снігопад закінчився, і не чула, як з каналізаційного люка на Гарматній вулиці почулося дивне бурмотіння, піднеслося вище, переростаючи в чудернацьку пісню, і полетіло аж до Місяця, що сонно моргав над Осло.

Семиногий павук і нові черевики

Наступного дня у школі всі тільки й говорили про «Хоробачення» і про те, який хор виступив найкраще.

Одні казали, що хор Гальвара Теноресена.

Інші — що хор «Гальвар Теноресен».

Більшість просто казала, що Гальвар Теноресен найкращий.

Фінал «Хоробачення» мав відбутися увечері. Звісно ж, усі його чекають і всі дивитимуться на Гальвара Теноресена.

Під час великої перерви дівчатка посідали на лавку в коридорі, їли принесені з дому сандвічі й захоплювалися блакитними очима Теноресена, густими кучерями й рівними білими зубами, що вишикувалися у роті, як щойно пофарбований парканчик.

— Серйозно, — наполягала Беатріс — не тільки найгарніша дівчинка класу, а й найкраща в математиці, гімнастиці, стрибанні через скакалку та й взагалі у всьому. — Я думаю, нам, типу, теж треба зробити хор і виступити на конкурсі.

Як і завжди, коли Беатріс висловлювала свою думку, інші дівчатка дружно закивали головами. Усі, крім Ліси, яка притулилася на самому краєчку лавки.

Беатріс відкинула свої довгі біляві коси й стала уважно роздивлятися старанно налаковані нігті.

— Я думаю, ми, типу, точно виграємо конкурс. Ну, типу, гляньте на нас. Ми ж, типу, сяємо, у нас чарівність, і внутрішня краса і все таке.

Ліса закотила очі, але жодна з дівчаток того не помітила. А якби й помітила — чому б їх це хвилювало?

— Але як нам, типу, організувати хор, Беатріс? — спитала одна з дівчаток.

— Та легко, — відповіла Беатріс, досліджуючи кінчики кіс — чи не посіклися. — Нам потрібен тільки, типу... диригент.

— А де ж нам взяти того...

Тут хтось збоку гукнув:

— Диригента?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ